

Sundhedsstyrelsen
Strålebeskyttelse (SIS)
Knapholm 7
2730 Herlev

Åbent brev til Sundhedsstyrelsen, Strålebeskyttelse

København, 13. november 2019

Kære Anders Ravensborg Beierholm

Jeg har i dag forsøgt at få kontakt med dig pr. telefon, men blev bedt om at skrive til dig i stedet, da du var optaget.

Jeg skriver som bekymret borger. Det er praktisk talt umuligt for individet at beskytte sig mod ikke-ioniseret stråling fra trådløse enheder og sendemaster. Af samme grund er der brug for, at Sundhedsstyrelsen passer på befolkningen og dette kan jeg ikke se sker ud fra jeres hjemmeside og den praksis der er i landet fx i forhold til institutioner, skoler og tætheden af master især i byer.

Jeg har læst Sundhedsstyrelsens hjemmeside omkring mobilstråling og jeg har en række spørgsmål, som jeg har inddelt i følgende grupper: Internationale anbefalinger og forskning, Grænseværdier, Biologiske effekter, Helbredsrisici, Børn og ikke-ioniseret stråling, Sundhedsstyrelsens opgave, Den stigende forekomst af hjernekræft, 5G, Worst-case situationer.

Jeg vil jeg gøre dig opmærksom på, at dette er et åbent brev og at dine svar ligeledes er det.

Internationale anbefalinger og forskning

I skriver under "Stråling i hverdagen":

"Sundhedsstyrelsen foretager ikke selv studier, målinger eller forskning omhandlende ikke-ioniserende stråling som for eksempel radiobølger eller mikrobølger. Vi følger derfor resultaterne af international forskning samt anbefalinger sat af WHO og EU. Sundhedsstyrelsen har endvidere et tæt samarbejde med strålebeskyttelsesmyndighederne i de øvrige nordiske lande." (5. maj 2019)

Spørgsmål:

- Hvad er det for en konkret international forskning I følger, og som ligger til grund for jeres vurderinger?
- Hvad er begrundelsen for, at I ikke følger Europarådets anbefaling fra 2011 om at følge Forsigtighedsprincippet?
- Forholder I jer til hvem der finansierer den forskning I læner jeg op ad?
- Hvordan forholder I jer til, at jeres rådgiver Christoffer Johansen er inhabil, da store dele af hans forskning er fundet af teleindustrien?
- Hvad har I gjort for at holde jer uvildige i forhold til statslige interesser samt tele- og komponentindustrien?

Grænseværdier

På siden "Grænseværdier" skriver I:

"De grænseværdier, der bruges i Danmark, har baggrund i anbefalinger fra Det Europæiske Råd, der er baseret på værdier fastlagt af den internationale kommission for ikke-ioniserende stråling (ICNIRP). Disse grænseværdier bliver fulgt i de fleste europæiske lande, herunder de øvrige nordiske lande." (...) "Enkelte europæiske lande har med forskellige begrundelser fastsat egne grænseværdier for befolkningens udsættelse for radio- og mikrobølger. Begrundelsen for dette kan være en påstået øget sygdomsrisiko, frygt i befolkningen eller andre forhold. Fastsættelsen af disse specifikke nationale grænseværdier vurderes ikke at have baggrund i videnskabelig forskning eller i de internationale anbefalinger sat af EU eller WHO."

(5. maj 2019)

Spørgsmål:

- Hvorfra ved I, at de lande der ikke følger Danmarks ultra høje grænseværdi ikke har baggrund i videnskabelig forskning?
- Har I kendskab til den forskning, som disse lande henviser til?
- I henviser flere steder på jeres hjemmeside til, at I ønsker at følge et forsigtighedsprincip. Hvad er grunden til, at I ikke følger disse andre landes mere forsigtige tilgang, når det kommer til grænseværdier?

Biologiske effekter

I skriver på siden "Sundhedsstyrelsens vurdering":

"Nogle videnskabelige undersøgelser har vist, at radio- og mikrobølger kan forårsage biologiske effekter på celleniveau, uden at cellerne opvarmes - altså også ved intensiteter, der ligger langt under de nuværende grænseværdier. Der findes dog ikke biologiske modeller, der kan forklare hvorvidt og hvordan disse effekter på celleniveau kan påvirke organismen som helhed." (27 aug. 2019)

"Skønt mange velunderbyggede studier er foretaget, er der fortsat ikke videnskabelig enighed om, hvordan de påviste effekter kan medføre skader i organismen. Internationalt vurderes det derfor, at der fortsat er behov for yderligere cellebiologiske studier med klare og reproducerbare resultater, før der kan dannes grundlag for eventuelt at ændre de internationale anbefalinger og grænseværdier." (27. aug. 2019)

Spørgsmål:

- Hvad er effekterne på celleniveau?
- Når celler bliver påvirket må det alt andet lige indikere effekter. Hvad er begrundelsen for, at I ikke følger Forsigtighedsprincippet, som netop er vedtaget for at skulle bruges i sådanne situationer?
- Bør Forsigtighedsprincippet ikke først fraviges, når der er entydig evidens for at effekten på celleplan er ufarlig både i plante- og dyreriget?
- Hvordan har I påtaget jer et nationalt ansvar for hele befolkningens sikkerhed og sundhed vedrørende ikke-ioniseret stråling?
- Hvilke undersøgelser har styrelsen sat i gang?

Helbredsrisici

På siden "Helbredsrisici" skriver I:

"Det samlede nuværende vidensgrundlag tyder ikke på, at normal dagligdags brug af trådløse teknologier har negativ virkning på befolkningens helbred. Da den udbredte brug af de trådløse teknologier fortsat er relativt ny, vil studier af eventuelle langtidseffekter dog være påkrævede lang tid fremover." (5. maj 2019)

I henviser dog til WHO's klassifikation af elektromagnetisk stråling til 2B: Muligvis kræftfremkaldende. I skriver videre:

"Det betyder, at det ikke er muligt at udelukke en sammenhæng mellem udsættelse for radio- og mikrobølger og udvikling af kræft." (5. maj 2019)

Spørgsmål:

- Hvordan vil I begrunde, at I ud fra ovenstående ikke læner jer op ad Europarådets anbefaling fra 2011?
- Hvad er begrundelsen for, at I med denne viden fastholder en grænseværdi, der er 10.000 gange højere end den af Europarådet anbefalede?
- Er der i grundlaget for disse anbefalinger korreleret for forskning, som er fundet af teleindustrien?
- Hvordan kan I både anerkende WHO's 2B klassifikation og samtidig vurdere, at dagligdags brug af trådløse teknologier ikke har negativ virkning på befolkningens helbred?

Børn og ikke-ioniseret stråling

På siden "Spørgsmål og svar om mobiltelefoni" skriver I under børns sikkerhed:

“Resultaterne af den forskning, der er offentliggjort indtil nu, giver ikke grundlag for at konkludere, at brugen af mobiltelefon og trådløse netværk giver risiko for helbredsskader, herunder en øget risiko for kræft. Dette hverken for børn eller for voksne.”

Spørgsmål:

- Hvilken konkret forskning lægger I til grund for at kunne konkludere, at brugen af mobiltelefon og trådløse netværk ikke øger risikoen for helbredsskader fx kræft - specielt for børn?

I fortsætter på samme side:

“Børns hoveder er dog mindre end voksnes, og hjerneskallen hos børn er tyndere end hos voksne. Det betyder, at radio- og mikrobølger relativt set kan trænge længere ind i hovedet hos børn sammenlignet med voksne. Hjernevævet er desuden under udvikling fra fødslen og helt ind i puberteten, hvilket medfører, at hjernevævet hos børn og teenagere kan være mere sårbart end voksnes. Desuden mangler der viden om effekten af længere tids brug af de trådløse teknologier.”

Spørgsmål:

- Når I anerkender, at børn er sårbare overfor stråling, hvilken begrundelse og med hvilken ret vurderer I så, at børn alligevel skal udsættes for denne risiko?

I skriver både generelt og under afsnittet om børn, at:

“Brug så vidt muligt SMS i stedet for samtale.”

Spørgsmål:

- Hvordan kan I på én og samme gang fritage mobiltelefon fra at være sundhedsskadelig og kræftfremkaldende og samtidig sige, at børn slet ikke bør tale i mobiltelefon?
- Hvilken indsats gør I for at passe ekstra på børn, når de er mere sårbare for stråling?
- Hvordan forholder I jer til andre landes sikkerhedsafstande fra mobilmaster til institutioner og skoler, for ikke at udsætte børnene for stråling?
- Hvordan forholder styrelsen sig til andre landes forbud mod mobiltelefoner og wifi på institutioner og skoler, for ikke at udsætte børnene for stråling?
- Kan I på tro og love sikre mig, at min datter på 16 mdr. ikke udsættes for en sundhedsrisiko, når der er 3-5 trådløse enheder på hendes stue i vuggestuen, pædagogerne dagligt bruger tablets sammen med børnene og der yderligere er wifi i hele vuggestuen og vuggetuen ligger tæt på en mobilmast?

Sundhedsstyrelsens opgave

På siden “Strålebeskyttelse” definerer I jeres hovedopgave:

"...at sikre arbejdstagere, patienter og befolkningen som helhed samt dyr og miljø mod skader". Yderligere skriver I: "Sundhedsstyrelsen er den eneste offentlige institution med overordnet ansvar for strålebeskyttelse og med faglig viden og kompetence på hele området."

På siden "Anbefalinger om mobilbrug" skriver i:

"Ud fra forsigtighedsprincippet anbefaler Sundhedsstyrelsen en række enkle forholdsregler, man bør følge for at reducere eksponeringen fra mobiltelefoner. Mobiltelefoni er den største kilde til eksponering for radio- og mikrobølger.

En mobiltelefon holdt op til øret under samtale giver således anledning til en markant højere eksponering end fx en WiFi-router. Forskere kan endnu ikke be- eller afkræfte, at eksponeringen fra mobiltelefoner udgør en sundhedsrisiko." Herefter lister i en lille række forholdsregler op.

Spørgsmål:

- Mener I virkelig, at I lever op til jeres ansvar og opgave ved blot at anbefale befolkningen disse forholdsregler?
- Kan I sikre befolkningen, at de ved at følge disse forholdsregler ikke løber en sundhedsrisiko ved brugen af mobiltelefoner, tablets, wifi osv.?
- Hvad beskytter os fra den konstante stråling vi udsættes for fra mobilmaster?

Den stigende forekomst af hjernekræft

På siden "Spørgsmål og svar" skriver I:

"Statistikkerne over kræfttilfælde har vist øget forekomst af flere kræftformer i løbet af de sidste 25 år. Heriblandt hjernekræft, som i 2015 udgjorde cirka 5 % af alle rapporterede kræfttilfælde. Det svarer til, at ca. 30 ud af 100.000 personer i 2015 blev diagnosticeret med hjernekræft. Det er dog ikke vist, at stigningen i antal tilfælde af hjernekræft kan henføres til den øgede brug af mobiltelefoner. Kræftstatistikkerne kan udelukkende bruges til at sige noget om forekomsten af kræft, men ikke til at sige noget om årsagen. På baggrund af det nuværende videnskabelige grundlag kan man hverken be- eller afkræfte en sammenhæng mellem mobiltelefoner og kræft."

Spørgsmål:

- Hvordan kan I skrive, at det ikke er: *"vist, at stigningen i antal tilfælde af hjernekræft kan henføres til den øgede brug af mobiltelefoner."* Det blev netop dokumenteret under en høring i Folketinget i maj 2019, at der er en stigning af Glioblastoma en hjernekræftform man ved er knyttet til elektromagnetisk stråling. En tilsvarende stigning er konstateret i både England, Holland og Sverige (jf. <https://microwavenews.com/news-center/fact-or-artifact>)

5G

I afsnittet om 5G skriver I:

"Helt overordnet er det Sundhedsstyrelsens vurdering, at der ikke er grund til at være bekymret for, at der skulle være en sundhedsrisiko forbundet med 5G. Målinger viser, at den samlede stråling fra mobiltelefoner, wifi og andet apparatur, som i dag udsender ikke-ioniserende stråling, er svag og ligger langt under grænseværdierne for, hvad der er sundhedsskadeligt. Baseret på den tilgængelige viden har vi ingen grund til at tro, at 5G vil ændre på det."

Spørgsmål:

- Hvilke studier underbygger at I ikke ser nogen grund til at 5G er sundhedsskadeligt?
- I henviser til at grænseværdierne ikke bliver overskredet. Hvordan synes I den forklaring giver mening, når grænseværdien ligger så høj at den næppe vil blive overskredet? Er der ikke tale om en ret så falsk tryghed?
- Kan I på tro og love sikre mig, at min datter på 16 mdr. ikke udsættes for en sundhedsrisiko, ved indførelsen af 5G, når der er 3-5 trådløse enheder på hendes stue i vuggestuen, pædagogerne dagligt bruger tablets sammen med børnene og der yderligere er wifi i hele vuggestuen og vuggetuen ligger tæt på en mobilmast?

Worst-case situationer

Jeg er blevet fortalt, at du i et brev til Energistyrelsen 5. marts 2019 har gjort opmærksom på, at I ikke er i stand til at fortælle bekymrede borgere noget som helst om 5G, fordi I stadig mangler den helt nødvendige, robuste information, som er nødvendig for at kunne foretage en valid sundhedsfaglig vurdering af 5G.

Der mangler viden om worst-case situationer (fx. strålingseksponeringens effekter i offentlige transportmidler, hvor der er en høj densitet af mobile enheder, man transporterer sig og der er ofte dårlige sendeforhold). Yderligere kan jeg forstå, at der mangler viden om forholdet imellem maksimale måleværdier (peak-værdier) og gennemsnitsværdier og disses indflydelse på folkesundheden. Samt usikkerheden omkring brug af højere frekvenser op til 70 GHz og deres indflydelse på folkesundheden.

Spørgsmål:

- Hvilken viden har I omkring disse områder, siden I kan vurdere: *"at man ikke ser nogen grund til at 5G er sundhedsskadeligt"*?
- Kan I på tro og love sikre mig, at der ved både 4 og 5 G teknologi ikke sker min datter noget på kort eller lang sigt, når jeg kører i metro, S-tog og andre toge med hende? Her har alle en mobiltelefon, vi er i et transportmiddel og der er dårlige sendeforhold?
- Overholdes grænseværdierne i ovenstående tilfælde?

- Hvordan forholder I jer til cocktail-effekter? Altså den effekter der opstår, når vi både udsættes for ikke-ioniseret stråling, ioniseret stråling, LED-lys, pesticider, tungmetaller, hormonforstyrrende stoffer og øvrige miljøgifte?

Jeg ser frem til at høre fra dig.

Mvh

Anne Elisabeth Traulsen